

1.19 Objavljena recenzija, prikaz knjige, kritika

Prvi Nacionalni posvet šola in muzeji

Prvi Nacionalni posvet ŠOLA IN MUZEJI je potekal maja 2017 v Mariboru, v organizaciji Zavoda EDUCA izobraževanje iz Nove Gorice, Skupnosti muzejev Slovenije in Zavoda RS za šolstvo. Kot cilj posveta so organizatorji izpostavili dvig muzejsko-pedagoške teorije in prakse v Sloveniji in iskanje sinergij med vrtci, osnovnimi in srednjimi šolami, strnjenih v štirih glavnih vsebinskih sklopih. Do kakšnih ugotovitev so prišli udeleženci in organizatorji, so deloma razkrili tudi rezultati ankete Zavoda EDUCA, izvedene zadnji dan posveta. Prijazno mi jih je posredoval direktor zavoda, gospod Štefan Krapše, vodja izobraževanja in pobudnik posveta, za kar se mu lepo zahvaljujem. Vsi prispevki posveta so dostopni v e-zborniku objavljenih referatov, predstavljenih plakatov in prikazanih delavnic na strani: www.solainmuzeji.si.

Organizator posveta, zasebni Zavod EDUCA izobraževanje iz Nove Gorice, si za lokacijo posveta ni naključno izbral mesta ob Dravi, saj je izhajal iz žlahtne in bogate tradicije slovenske muzejske pedagogike, ki ima korenine prav v Mariboru, kjer so leta 1958 v predhodnici današnjega Muzeja narodne osvoboditve zaposlili prvega slovenskega muzejskega pedagoga.¹

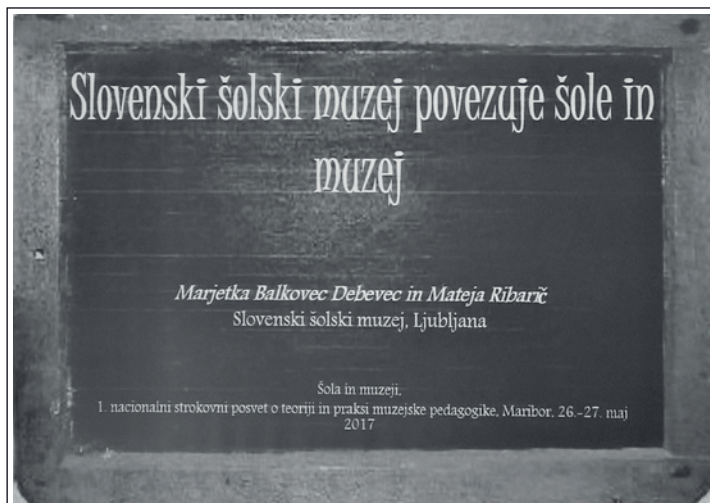
TEMELJNI NAMEN IN AMBICIJA POSVETA

Glavno vodilo, ki so mu organizatorji sledili, je kvalitativni dvig muzejsko-pedagoške teorije in prakse v Sloveniji in iskanje medsebojnih sinergij med vrtci, osnovnimi in srednjimi šolami ter muzeji in galerijami. Kakor je tudi poudaril vodja izobraževanja v Zavodu EDUCA, **Štefan Krapše**, »da ključ uspešnega sodelovanja med vzgojno-izobraževalnimi ustanovami in muzeji, na obisk muzeja na eni strani postaja skrbna pedagoška priprava otrok v vrtcu oziroma v šoli ter prilagojeni pedagoško/didaktični pristopi s strani muzejskih kustosov/pedagogov na drugi strani.«²

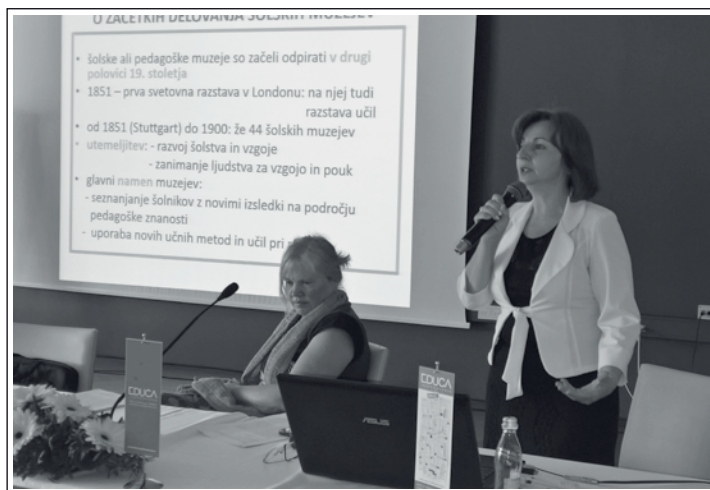
Kako pomembno je medinstitucionalno sodelovanje, je že v prejšnjem stoletju zapisal John Dewey, ki je šolo videl kot smiselno obliko aktivnega učenja in v izobraževanje vključil tudi muzej: »V šoli je veliko skrajno nepomembnih učnih vsebin, ki so polne naučenih dejstev, ki sploh niso dejstva in se jih je treba pozne-

1 Zavod EDUCA izobraževanje iz Nove Gorice se že 26 let uspešno posveča organizaciji strokovnih izobraževalnih dogodkov, posebej izobraževanju na področju javnega sektorja in znotraj le-tega predvsem v vzgoji in izobraževanju. EDUCA je v teh letih izvedla okoli 230 seminarjev, posvetov, konferenc in delavnic s preko 700 uglednimi predavatelji ter z okoli 11.200 zadovoljnimi udeleženci.

2 glej tudi www.sta.si/2391427/na-posvetu-v-mariboru-o-muzejski-pedagogiki

Slovenski šolski muzej povezuje šole in muzej, naslov referata (hrani Taja J. Gubenšek).

Predstavitev Pedagoške dejavnosti v SŠM, Marjetka Balkovec Debevec in Mateja Ribarič (hrani Taja J. Gubenšek).

je odučiti. V knjižnicah in muzejih pa so zbrani, vzdrževani in urejeni najboljši viri preteklosti.«³

Soorganizatorja posveta sta bila **Skupnost muzejev Slovenije**, krovna organizacija slovenskih muzejev in galerij, ki deluje in povezuje v skupnem interesu

3 Ameriški filozof in pedagog John Dewey (1859–1952), predstavnik pragmatistične pedagoške smeri

reševanja izbranih poklicnih in statusnih vprašanj, predstavlja in promovira slovenske muzeje in galerije ter preko njih celotno kulturno in naravno dediščino, in **Zavod RS za šolstvo**, ki je z veseljem sprejel povabilo k sodelovanju na posvetu o teoriji in praksi muzejske pedagogike. Motiv tovrstnega sodelovanja je pojasnila **mag. Natalija F. Kocjančič**, višja svetovalka na Zavodu, ki pravi, da gre »za del inovativne pedagogike, ki bi jo radi vpeljali v slovenski šolski sistem, s poudarkom na vključujoči se šoli, ki se odpira in daje prostor drugačnim učnim okoljem, kot smo jih bili do sedaj običajno vajeni v klasični šoli. Sodobna dognanja nevroznanosti tudi odkrivajo, da kognitivni in psihosocialni razvoj otroka in mladostnika spodbujajo različni dejavniki, predvsem pa spodbudna delovna klima, ki je neposredno povezana tudi z umetnostjo in spodbudnimi učnimi okolji. Tako učno okolje so lahko tudi galerije.«⁴ In gotovo tudi muzeji.

Kot je še poudaril protagonist posveta, g. Štefan Krapše, je dvo-dnevni dogodek predstavljal velik konceptualni, programski, organizacijski in logistični izziv, ki so se ga vsi trije soorganizatorji lotili z veliko vneme in vere v uspeh posveta. Edinstveno »trojno mini javno-zasebno partnerstvo« se je pokazalo kot dobra formula za uspešno izvedbo posveta.

OSREDNJI VSEBINSKI SKLOPI POSVETA

Na posvetu so bili izvedeni štirje sklopi: **učni načrti in muzeji, medpredmetno povezovanje v šolah in muzejih, muzeji in oblikovanje identitete in sodobni muzejsko-pedagoški pristopi in posebnosti muzejsko-pedagoške didaktike.**

Znotraj navedenih tematskih sklopov smo bili deležni izvedbe kar 55

Udeleženci 1. Nacionalnega posveta Šola in muzeji (hrani Taja J. Gubenšek).

4 mag. Natalija F. Kocjančič, Vloga in pomen likovnega izražanja ter spodbujanja ročnih spretnosti v celostnem razvoju otrok in mladostnikov, predavanje na posvetu v Mariboru, 26. maj 2017, glej tudi www.solainmuzeji.si

prispevkov v obliki strokovnih referatov, evalvacij, analiz, študij primerov, delavnic in plakatov. Velik interes po aktivni udeležbi je verjetno botroval tudi temu, da se je organizator odločil za dvodnevni posvet.

PLENARNI PREDAVATELJI IN GOSTJE

Posvet so slavnostno odprli izvršni predstavniki vseh treh soorganizatorjev: dr. Aleksandra Berberih Slana⁵, dr. Vinko Logaj⁶ ter Štefan Krapše⁷. Njim sta se z uvodnim nagovorom pridružili še dr. Metoda Kemperl⁸ iz Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani, ter državna sekretarka iz Ministrstva za kulturo, gospa Damjana Pečnik.

Oba dneva je posvet uvodoma postregel z izbranimi plenarnimi predavanji ekspertov s področja slovenske muzejske pedagogike, didaktike in razvojne psihologije. Nastopili so:

- **Vida Koporc Sedej**, sekretarka na Ministrstvu za kulturo; v svojem predavanju je predstavila *analizo statističnih podatkov šolskih obiskov v muzejih* ter o pedagoških programih v državnih muzejih;
- **dr. Simona Prosen**, asistentka za področje razvojne psihologije na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani; v predavanju je spregovorila o *razvojnih značilnostih mladostništva* (kar so nekateri udeleženci še posebej pohvalili),
- **dr. Staša Tome**, doktorica bioloških znanosti in muzejska svetnica, zaposlena v Prirodoslovnem muzeju Slovenije; na predavanju je spregovorila o *povezovanju muzejskih programov z učnimi načrti* (kjer se je razvnela debata o vlogi kustosa pedagoga pri tem),
- **dr. Rajka Bračun Sova**, umetnostna zgodovinarica in doktorica znanosti na področju izobraževanja učiteljev; v predavanju je spregovorila o *razmerju med šolsko in muzejsko pedagogiko*;
- **dr. Metoda Kemperl**, programski vodja posveta, sicer pa izredna profesorica za umetnostno zgodovino na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani; leta 2010 je s sodelavci zasnovala nov, dvostopenjski študij muzejske pedagogike; na predavanju je spregovorila o *državljski vzgoji v umetnostnih muzejih*.

Posveta se je udeležilo skoraj 80 udeleženk in udeležencev. Dve tretjini jih je bilo iz muzejskih in galerijskih vrst, preostala tretjina pa iz vzgojno-izobraževalnih zavodov. Udeleženci so v **anketi Zavoda EDUCA** organizatorjem podelili visoko povprečno oceno 4,53.⁹

5 predsednica Skupnosti muzejev Slovenije

6 direktor Zavoda RS za šolstvo

7 direktor Zavoda EUCA izobraževanje

8 programska vodja prvega nacionalnega posveta Šola in muzeji

9 podatek iz analize oddanih anket po zaključku posveta, vir Zavod EDUCA

Pohvale:

- za zelo dobro organizacijo in zasnovo posveta, brežhibno vodenje, prijaznost organizatorjev iz EDUCE, trud, njihovo ustrežljivost, idejo, zamisel posveta, dobro obveščanje pred dogodkom, ažurnost, sproščeno vzdušje ...;
- za referate, dobre in uporabne teme, vsebine, izbiro tem, velik nabor predavanj, možnost izbire, praktičnost napotkov in idej, raznolikost, odprtost, debatne skupine, udeležence (aktivna diskusija);
- za izbiro določenih referatov – primerov dobrih praks.

Pripombe pa so bile naslednje:

- preveč plenarnih predavanj na prvi dan in preveč neuporabne teorije,
- premalo udeležencev iz šol in vrtcev,
- preveč teorije v začetnem delu, večji poudarek na primerih uspešnih praks,
- premalo časa za diskusijo.
- pogrešani so bili predstavniki MIZŠ.¹⁰

Sicer pa je bilo celotno vzdušje, ki so ga v prepletanju soustvarjali organizatorji, predavatelji in udeleženci posveta, zelo pestro, dinamično, prežeto z »dobro energijo«, koristno za izmenjavo mnenj, pogledov in dobrih praks ter za prijetno medsebojno komuniciranje.¹¹ To je doseglo vrhunec v neformalnem, sproščenem večernem druženju s kulturnim programom, v katerem je nastopil pisatelj, dramatik, scenarist, komediograf, nekdanji politik in učitelj Tone Partljič. Prijetno, sproščeno druženje v prekrasnem ambientu City hotela, s čudovitim pogledom na reko Dravo in na Pohorje, se je mnogim udeležencem zapisalo v srce.

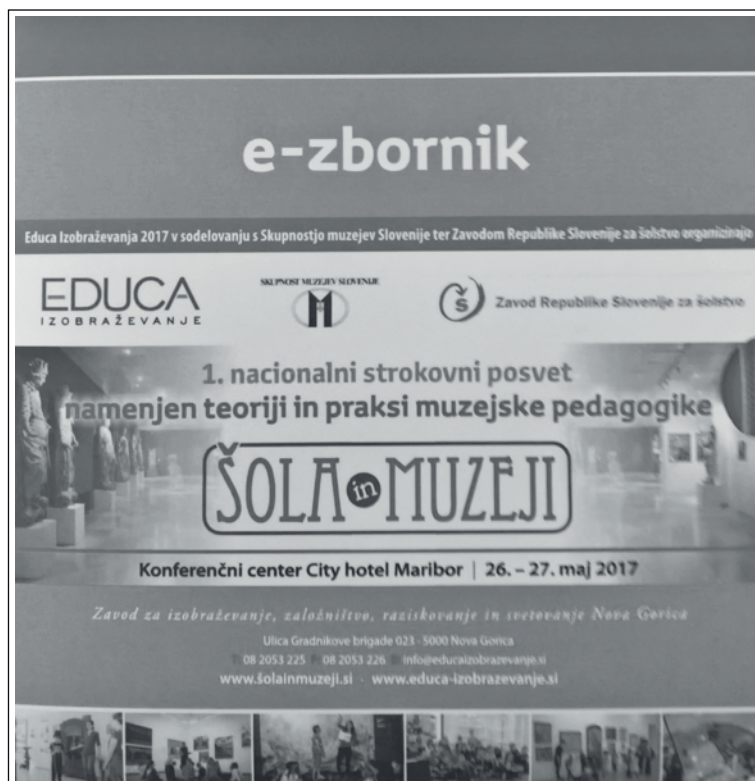
UČINKI POSVETA

Najbrž bo šele čas pokazal, kakšne sledi je za seboj pustil posvet, tako za muzejske pedagoge/kustose kakor tudi za udeležene iz šol oziroma vrtcev. Od zadnjih dveh je bila sicer pričakovana večja udeležba. Po podatkih Zavoda EDUCA in na podlagi komunikacije tekom izvedbe posveta je bilo nedvomno danih obilo pozitivnih mnenj in medsebojnega navdušenja od udeležencev, ki so poudarjali predvsem:

- zanimivost in aktualnost predstavljenih referatov, plakatov in delavnic,
- inovativnost in kreativnost mnogih predstavljenih muzejsko-pedagoških projektov in dobrih praks,
- njihovo praktično in konkretno naravnost ter uporabnost v neposredni praksi,
- potrditev lastnih praks in pristopov,
- željo in ambicijo po tesnejšem medsebojnem povezovanju in izmenjavi izkušenj, pogledov, pristopov ...

¹⁰ Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

¹¹ Prvi dan je bila moderatorica posveta Tanja Mikolič, sicer knjižničarka iz Sevnice.

Šola in muzeji, e-zbornik (hrani Taja J. Gubenšek).

Kot dodaten »izdelek« posveta so organizatorji pripravili obsežen **e-zbornik**¹² z objavljenimi referati, predstavitvami plakatov oziroma prikazov delavnic. Prebiranje zbornika bo bralcu predstavljalo ne samo vpogled v bogato aktualno muzejsko/pedagoško dogajanje na Slovenskem, temveč tudi morebiten navdih in izziv za lastno pedagoško prakso. Najzanimivejši referati iz omenjenega zbornika oziroma iz posveta bodo po zagotovilu glavnega organizatorja objavljeni v naslednjih dveh številkah **revije EDUCA**.

KAKO NAPREJ?

Organizatorji zatrjujejo, da so v trimesečnem odmiku od posveta dodobra uredili misli in vtise ter da je zdaj ravno pravi čas za trezen razmislek o nadaljnji usodi posveta. Posvet je namreč nastal iz prepričanja, da muzejsko/pedagoška stroka in praksa potrebujeta letno strokovno srečanje, na katerem bi si udeleženci izmenjevali poglede in izkušnje ter dobre prakse, hkrati pa bi iskali odgovore na morebitne strokovne ali stanovske dileme, zadrege ter vprašanja.

¹² glej www.educa-izobrazevanje.si

Udeleženke 1. Nacionalnega posveta Šola in muzeji v Mariboru, z leve proti desni: Marjetka Balkovec Debevec, Taja J. Gubenšek, Mateja Ribarič in Jožica Trateški. (hrani Taja J. Gubenšek).

Posvet je bil v osnovi zamišljen tudi kot »žlahtna« komunikacija med muzejskimi pedagogi/kustosi na eni ter šolniki na drugi strani. Tovrstnega sodelovanja in skupnega načrtovanja obiska muzeja oziroma galerije je sodeč po živahnih razpravah na prvem posvetu odločno premalo. Muzeji imajo nedvomno poudarjeno in pomembno izobraževalno funkcijo in njihova vloga se v šolskem sistemu povečuje. Učenci in celo predšolski otroci so pogosti obiskovalci muzeja in se največkrat prvič srečajo z muzejem že v (pred)šolskem obdobju. Ali kot pravi **Cirila Trampuš**: »Namen, ki ga šola kot izobraževalna ustanova želi doseči z obiskom muzeja je ta, da učenci spoznajo muzej in njegovo tematiko, s tem dopolnjujejo učno snov in njihovo znanje ter hkrati izpolnijo tudi vzgojno funkcijo šole. Učence z obiskovanjem muzeja tudi vzgajamo!«¹³

Pomen muzejev za izobraževanje je v tem, da so s svojimi zbirkami, njihovimi predstavitvami na ustrezen didaktično-metodični način izvrstno dopolnili učni snovi. Pri tem kajpak pustimo popolno avtonomijo tako »muzejski pedagogiki« na eni kakor »šolski pedagogiki« na drugi strani. Vsaka na svoj način prispevata k optimalni pripravi otroka na obisk muzeja/galerije oziroma njegovi izvedbi.

Na anketno vprašanje, *ali so udeleženci letošnjega posveta naklonjeni vsakoletni izvedbi posveta*, je kar 97 % anketirancev odgovorilo pritrdilno, 81 % vprašanih pa je bilo naklonjenih, *da bi posvet dobil tudi mednarodno razsežnost*,

¹³ Cirila Trampuš; Mojca Lampe Kajtna, Obiščimo muzej, DZS, Ljubljana, 1998.

saj bi na ta način prisotni dobili vpogled na pestro in kvalitetno muzejsko/pedagoško dogajanje v naši evropski soseščini.

Torej se organizatorjem obeta izziv nadaljevanja strokovnega posveta z mednarodno udeležbo ter s tem preraščanje enkratnega izobraževalnega dogodka v tradicionalno strokovno druženje. Kajpak, s temeljitim razmislekom o nekaterih manjših programskih in organizacijskih popravkih. Eden od njih je gotovo zgodnejša izbira termina meseca v letu pri organizaciji posveta, ki bo verjetno vplivala tudi na številčnejšo udeležbo predstavnikov vrtcev in šol, kar je s stališča vzgoje in izobraževanja še posebej pomembno.

Taja J. Gubenšek